

УДК338.48-44(1-22):332.334.4

Лендєл М.А.

*д.е.н., професор, член-кореспондент НААН України
завідувач кафедри менеджменту туристичного і
готельно-ресторанного бізнесу
Ужгородський торговельно-економічний інститут
Київського торговельно-економічного університету
м. Ужгород, Україна*

Газуда С.М.

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту туристичного і
готельно-ресторанного бізнесу
Ужгородський торговельно-економічний інститут
Київського торговельно-економічного університету
м. Ужгород, Україна*

Газуда Л. М.

*д.е.н., доцент
професор кафедри економіки підприємств
ДВНЗ "Ужгородський національний університет"
м. Ужгород, Україна*

ЗАСАДИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ РЕГІОНУ

Трансформаційні процеси у сфері національної економіки створюють передумови запровадження і реалізації регіональними органами виконавчої влади та місцевими територіальними громадами розроблених комплексних програм розвитку економіки, в тому числі, аграрного господарювання та сільських територій. В умовах орієнтації на подальше поглиблення процесів децентралізації управління економікою і соціумом зростає актуальність запровадження нових форм і методів управління соціальним та економічним розвитком кожного адміністративного району.

Серед пріоритетних сфер і видів економічної діяльності у Закарпатті, функціонування туристично-рекреаційного комплексу позитивно впливає на соціально-економічний розвиток сільських територій транскордонного регіону. Однією з нових форм удосконалення управління економікою сільського

аграрного району є Дорожня інвестиційна карта розвитку аграрного району, розроблення і шляхи реалізації якої запропонували науковці Національної академії аграрних наук та Національного наукового центру „Інститут аграрної економіки” (листопад, 2017 р.), яку можна розглядати як стратегічний план дій органів державної влади та управління місцевого самоврядування, а також інвесторів, щодо інвестиційного забезпечення розвитку агропромислового виробництва та сільських територій [1, с. 7].

У процесі обґрунтування соціальних, екологічних та охоронних заходів на сільських територіях в Дорожній карті сформовано окремий параграф „Розвиток туристично-рекреаційної сфери району” в якому окреслено заходи до формування рекреаційного потенціалу району і підвищення його інвестиційної привабливості. Рекреаційний район розглядається як територіальне утворення до якого належать курорти однакового профілю, зони відпочинку та центри туризму в межах територіального поєднання географічних ознак і факторів, а також рекреаційних ресурсів. Наголошено, також, що рекреаційний район становить основу функціонально-територіальної організації рекреації регіонального рівня і охоплює, як правило кілька адміністративних районів, з’єднаних транспортною мережею з центром рекреаційного регіону.

З метою активізації діяльності рекреаційно-туристичної сфери області на перспективу прийнято розпорядження голови Закарпатської обласної державної адміністрації „Про план заходів з реалізації у 2018 році Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року (23 лютого, 2018 р.)” [2]. Згідно розроблених заходів передбачено збалансоване використання природних лікувальних та рекреаційних ресурсів області, збереження здатності природних комплексів до самовідтворення. Здійснення запланованих заходів базується на організації систематичного моніторингу рекреаційно-курортних територій.

Значна увага у процесі реалізації заходів приділена сприянню облаштуванню відповідною інфраструктурою територій прилеглих до рекреаційно-туристичних об’єктів, що сприятиме створенню нових туристичних продуктів, збільшення кількості відвідувачів, поліпшенню іміджу області у сфері туризму і рекреації.

З метою популяризації природно-заповідних територій, зеленого та екологічного туризму, в тому числі серед зарубіжних туристів доцільним є розширення і облаштування на територіях об’єктів природно-заповідного фонду, зокрема, в Карпатському біосферному заповіднику, в національних природних парках „Синевир”, „Ужанський” та „Зачарований край” еколого-освітніх стежок і спільних велосипедних і піших туристичних маршрутів.

У межах національних природних парків необхідним є створення та облаштування туристично-рекреаційних пунктів і розроблення регіональних туристичних маршрутів, популяризація природно-заповідних об’єктів, збільшення доступності туристів до інформації про такі об’єкти та події на природно-заповідних територіях.

Для Закарпатської області, як транскордонного регіону, який межує з чотирма країнами Європейського Союзу (Угорщина, Польща, Словаччина, Румунія) актуальним є сприяння реалізації проектів міжнародної технічної допомоги та реалізації спільних програм і заходів налагодження міжнародного співробітництва у сфері туризму і курортів, створення нових міждержавних туристичних продуктів, поліпшення туристично-рекреаційної інфраструктури із залученням коштів зарубіжних донорських організацій.

Важливою складовою підвищення іміджу Закарпаття як привабливої туристично-рекреаційної території є гарантування безпеки туристів і рекреантів, захист їх законних прав та інтересів. Йдеться про поліпшення облаштування місць відпочинку, безпечність туристичних маршрутів, заходи попередження нещасних випадків і травматизму. Доцільним є обстеження пляжів та інших місць масового відпочинку перед початком літнього туристичного сезону та гірськолижної інфраструктури перед початком зимового туристичного сезону.

Суттєву роль у забезпеченні успішного функціонування суб'єктів рекреаційно-туристичного комплексу відіграє удосконалення системи професійної підготовки фахівців у сфері туризму та курортів. Зокрема, це реалізація заходів щодо організації якісної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для галузі, організація навчань і тренінгів для представників індустрії гостинності, фахівців туристичного супроводу (екскурсоводи, гіді-перекладачі, провідники у гори). В цьому напрямі важливою є співпраця з навчальними закладами області з питань підготовки відповідних кадрів галузі.

В контексті сталого розвитку сільських транскордонних територій Закарпаття серед пріоритетних галузей на перспективу є розвиток туристично-рекреаційного комплексу. Постає завдання ефективного використання природно-ресурсного потенціалу області здатного забезпечити успішне функціонування і розвиток суб'єктів господарювання туристично-рекреаційної сфери. Слід розумно використати геополітичні і географічні переваги транскордонного регіону Закарпаття, трудові ресурси і потужний природно-рекреаційний потенціал з метою забезпечення санаторно-курортного лікування та оздоровлення населення, поліпшення обслуговування туристів і рекреантів. В цьому контексті зростає роль владних і управлінських структур та територіальних громад у реалізації розроблених концепцій, програм і заходів щодо створення у перспективі ефективної рекреаційно-курортної і туристичної системи на сільських територіях транскордонного регіону.

Список використаних інформаційних джерел

1. Рекомендації з розроблення Дорожньої інвестиційної карти розвитку аграрного району/за ред. Я. М. Гадзала, П. Т. Саблука. К.: Аграр. наука, 2017. 148 с.
2. Про план заходів з реалізації у 2018 році Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року//Розпорядження голови Закарпатської обласної державної адміністрації (23 лютого, 2018 р.)